

F I 000108822B

SUOMI - FINLAND
(FI)

PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS
PATENT- OCH REGISTERSTYRELSEN

(12) PATENTTIJULKAISU
PATENTSKRIFT

(10) FI 108822 B

(45) Patentti myönnetty - Patent beviljats

28.03.2002

(51) Kv.lk.7 - Int.kl.7

H04L 1/00

(21) Patentihakemus - Patentansökning

20000312

(22) Hakemispäivä - Ansökningsdag

14.02.2000

(24) Alkupäivä - Löpdag

14.02.2000

(41) Tullut julkiseksi - Blivit offentlig

15.08.2001

(73) Haltija - Innehavare

1 •Nokia Corporation, Helsinki, Keilalahdentie 4, 02150 Espoo, SUOMI - FINLAND, (FI)

(72) Keksijä - Uppfinnare

1 •Sipola,Jussi, Kansankatu 51 A 20, 90100 Oulu, SUOMI - FINLAND, (FI)

(74) Asiamies - Ombud: Kolster Oy Ab
Iso Roobertinkatu 23, 00120 Helsinki

(54) Keksinnön nimitys - Uppfinningens benämning

Lomittelumenetelmä ja -järjestelmä
Interleavingförfarande och -system

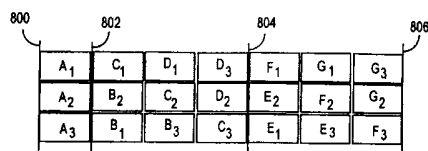
(56) Viitejulkaisut - Anförda publikationer

EP A 1035660 (H04B 1/40), WO A 00/31996 (H04Q 7/30), WO A 01/06724 (H04L 27/00)

(57) Tiivistelmä - Sammandrag

Keksinnön kohteena on menetelmä ja menetelmän toteuttava laitteisto radiojärjestelmän suorituskyvyn parantamiseksi käyttämällä lomittelua. Keksinnön mukaisessa menetelmässä valitaan lomittelusyvyyks ja lomittelumenetelmätyyppi symbolilohkokohtaisesti, signaloidaan symbolilohkojen lomittelusyvyyks ja lomittelumenetelmätyyppi vastaanottimelle lomittelun purkamiseksi ja puretaan symbolilohkojen lomittelu vastalomittelemalla vastaanotintessa. Keksinnön mukaisella menetelmällä voidaan yhdistellä suorakaidelomittelua ja diagonaalista lomittelua tehokkaammin ilman osittain tyhjiksi jääviä lohkoja ja samalla rajoittaa lomittelussa syntyvää viivettä. Myös lomittelusyvyyks voidaan valita lohko-kohtaisesti. Täten saavutetaan lomittelun tuoma parannus järjestelmän virheensietokykyyn ja samalla voidaan säädellä lomittelun aiheuttaman viiveen pituutta. Keksinnön mukaisella menetelmällä voidaan myös sujuvasti multiplexata useampi lähetin yhteen myös silloin, kun käytetään diagonaalista lomittelua.

Uppfinningen avser ett förfarande och en apparatur för att kunna utföra sagda förfarande för att förbättra prestationsförmågan i ett radiosystem genom att använda sig av överlappning. Vid ett förfarande enligt uppfinningen väljes överlappningsdjupet och typen av överlappningsförfarande enligt symbolblock, signaleras symbolblockens överlappningsdjup och typ av överlappningsförfarande till en mottagare för upplösning av överlappningen, varefter symbolblocken överlappning upplöses med hjälp av motöverlappning i sagda mottagare. Med hjälp av förfarandet enligt uppfinningen kan rektangulär och diagonal överlappning effektivt kombineras utan delvis tomma blivande block och samtidigt kan den vid överlappningen uppträdande fördröjningen begränsas. Även överlappningsdjupet kan väljas blockvis. På detta sätt uppnås en av överlappningen bringad förbättring av systemets feluthärdningsförmåga och samtidigt kan längden på den vid överlappningen uppträdande fördröjningen regleras. Vid ett förfarande enligt uppfinningen kan man även smidigt multiplexera flere sändare tillsammans, även då man använder diagonal överlappning.

Lomittelumenetelmä ja -järjestelmä

Keksinnön ala

Keksinnön kohteena on menetelmä radiojärjestelmän suorituskyvyn parantamiseksi käyttämällä lomittelua.

5 Keksinnön tausta

Siirrettäessä digitaalista informaatiota siirron luotettavuutta kohinai-
nessa ympäristössä yleensä parannetaan lisäämällä redundanssia. Tätä kut-
sutaan kanavakoodaukseksi. Redundanssi lisätään tyypillisesti pariteettibittien
avulla. Pariteettibitit lasketaan informaatiobiteistä erityisillä kanavakoodausal-
10 goritmeilla. Kanavakoodauksella parannetaan sekä virheenilmaisua että vir-
heenkorjausta. Jos pariteettibitit lasketaan vain saman symbolilohkon infor-
maatiobittien avulla, kysymyksessä on lohkokoodi. Jos taas pariteettibittien
laskennassa otetaan huomioon myös aikaisempien symbolilohkojen informaati-
tubitit, kyseessä on konvoluutiokoodi. Dekoodaus tapahtuu kahdessa vai-
15 heessa: ensin ilmaistaan virheellinen symbolilohko ja määritetään virheen
paikka symbolilohkossa. Virhe korjataan kääntämällä virheellinen bitti.

Suurin osa alalla hyvin tunnetuista koodeista, jotka on tarkoitettu
informaation siirron luotettavuuden parantamiseksi, ovat tehokkaita, kun radio-
kanava on tilastollisesti riippumaton. Tällainen kanava on AWGN-kanava
20 (Additive White Gaussian Noise). Kuitenkin todellisissa radioliikenneympäris-
töissä monitie-eteneminen ja häipyminen aiheuttavat ryöppyvirheitä signaalin
tason häipyessä jopa kohinatason alapuolelle. Satunnaisvirheitä korjaavaa
koodia voidaan käyttää myös kanavassa, jossa syntyy ryöppyvirheitä. Virheet
on kuitenkin ensin satunnaistettava lomittimen ja vastalomittimen avulla. Lo-
25 mittelussa bitit järjestetään jonkin menetelmän mukaisesti uudestaan ennen
lähettämistä kanavaan ja vastaanottimessa demodulaation jälkeen lomittelu
puretaan käytetyn menetelmän mukaisesti.

Lomittelu aiheuttaa aina jonkin verran viivettä muistipuskuroinnin
takia, koska bittien järjestämiseksi uudelleen on käytettävä puskurimuistia se-
30 kä lomittelijassa että vastalomittelijassa. Lomittelun syvyys on se aika, joka
kuluu yhden lohkon bittien lähetykseen. Yksinkertaistaen voidaan sanoa, että
mitä pitempi lomittelusyvyys on, sitä parempi suorituskyky järjestelmällä on,
koska sitä riippumattomampia eli satunnaisempia bitit ovat.

Digitaalisen tiedonsiirtojärjestelmän suorituskykyä arvioidaan mää-
35 rittämällä bittivirhesuhde, BER, joka kuvaa virheellisten bittien osuutta kaikista

vastaanotetuista biteistä. Tehorajoitetuissa järjestelmissä bittivirhesuhdetta voidaan parantaa käyttämällä erilaisia koodausmenetelmiä ja modulaatiomenetelmiä. Äärellisen pitkälle K :n bitin pituiselle informaationsanalle, jonka energia on E_m , bitin energia, E_b , määritetään informaationsanan energian avulla

$$E_b = \frac{E_m}{K} .$$

Informaationsanan energian lisäksi vastaanottimeen tulee myös valkoista kohinaa, jonka yksipuoleinen tehoitiheys on N_0 . Siten bittivirhesuhde ilmoitetaan useasti suhteessa E_b/N_0 :een. Täten erilaiset digitaaliset tiedonsiirtojärjestelmät saadaan suorituskyvyltään vertailukelpoisiksi.

Järjestelmien suorituskykyä ilmaistaan usein myös määrittämällä lohkovirhesuhde, BLER, eli yhden tai useamman virheen sisältävien symbolilohkojen osuus kaikista vastaanotetuista symbolilohkoista. Lohkovirhesuhdetta käytetään bittivirhesuhteen rinnalla varsinkin järjestelmissä, joissa on mahdollista lähettää virheelliset symbolilohkot uudelleen.

Ongelmana on siten löytää lomittelussyvyyden tasapaino pienen bittivirhesuhteen ja lyhyen viiveen välillä.

Suorakaidelomittelussa (rectangular interleaving) symbolilohkot ryhmitellään halutun suuruisiksi ryhmiksi. Kunkin ryhmän bitit järjestellään uudelleen. Lomittelun syvyyden määrittävät symbolilohkon koko ja ryhmään kuuluvien symbolilohkojen määrä. Kuviossa 1 on esitetty esimerkki suorakaidelomittelumenetelmän periaatteesta. Lähettimessä olevat symbolilohkot 100, 102, 104, 106, joita kuvatussa esimerkissä on neljä, ryhmitellään uudelleen siten, että radiokanavassa yksi lohko 108, 110 käsittää kahden alkuperäisen symbolilohkon bitit. Tässä tapauksessa lomittelussyvyys on siis kaksi kertaa yhden symbolilohkon pituus. Vastaanottimessa lomittelu puretaan ja lohkorakenne on sama kuin alun perin eli symbolilohkoja on neljä. Suorakaidelomittelun ongelmana on suuri viive. Lähettimessä syntyy kahden symbolilohkon mittainen viive, koska lohkon 108 lähetys voidaan aloittaa vasta, kun lohkot 100 ja 102 ovat valmistuneet. Vastaanottimessa syntyy myös kahden symbolilohkon mittainen viive, koska lohko 100 voidaan vastalomitella vasta, kun lohko 108 on vastaanotettu kokonaisuudessaan. Yhteensä siis viive on neljän symbolilohkon mittainen. Symbolilohkojen määrä ja lomittelussyvyys voivat vaihdella kuvatussa. Yksinkertaisimmassa tapauksessa ryhmään kuuluvien symbolilohkojen määrä on yksi, jolloin lomittelu käsittää ainoastaan yhden symbolilohkon bittien uudelleenjärjestelyn keskenään.

Lomittelun aiheuttamaa viivettä voidaan vähentää käyttämällä suorakaidelomittelun sijasta diagonaalista lomittelua. Diagonaalisessa lomittelussa symbolilohkon m bitit lähetetään lohkoissa $m+1$, $m+2$, ..., $m+d$, missä d on lomittelusyvyys. Kuviossa 2 on esitetty esimerkki diagonaalisesta lomittelusta.

5 Symbolilohkojen määrä ja lomittelusyvyys voivat vaihdella kuvastusta. Lähettimessä olevat symbolilohkot 200, 202, 204, 206 ryhmitellään uudelleen siten, että radiokanavassa yksi lohko käsittää bittejä kahdesta alkuperäisestä symbolilohkosta ja alkuperäisen symbolilohkon bitit lähetetään kahdessa uudelleen ryhmitellyssä lohkoissa. Kanavassa lohkot 210, 212, 214 sisältävät siis

10 bittejä kahdesta alkuperäisestä symbolilohkosta siten, että esimerkiksi lohko 210 sisältää bittejä lohkoista 200 ja 202 sekä lohko 212 sisältää bittejä lohkoista 202 ja 204. On huomattava, että ensimmäinen lohko 208 ja viimeinen lohko 216 täytyy osittain täyttää muilla biteillä, mikä on merkitty kuvaan käyttämällä kirjainta x . Tämä aiheuttaa ongelmia lähetyksen alkaessa ja päättyessä, jolloin ensimmäinen ja viimeinen symbolilohko jäävät osittain tyhjiksi. Vast

15 taanottimessa lomittelu puretaan ja lohkorakenne on sama kuin alun perin.

Kuviossa 2 esitettyssä tapauksessa lähettimessä syntyy yhden symbolilohkon mittainen viive, koska lohkon 208 lähetys voidaan aloittaa vasta, kun lohko 200 on valmistunut. Vastanottimessa syntyy kahden symbolilohkon mittainen viive, koska lohko 200 voidaan vastalomitella vasta, kun lohkot 208 ja 210 on vastaanotettu. Yhteensä siis viive on kolmen symbolilohkon mittainen. On huomattava, että lomittelusyvyys on kaksi kertaa yhden symbolilohkon pituus eli sama kuin kuviossa 1 esitettyssä suorakaidelomittelussa, mutta viive on yhden symbolilohkon verran pienempi.

20

25 Keksinnön lyhyt selostus

Keksinnön tavoitteena on siten toteuttaa menetelmä ja menetelmän toteuttava laitteisto siten, että lomittelua voidaan käyttää tehokkaammin ilman osittain tyhjiksi jääviä lohkoja ja samalla rajoittaa lomittelun aiheuttamaa viivettä. Tämä saavutetaan menetelmällä radiojärjestelmän suorituskyvyn parantamiseksi lomittelemalla ja vastalomittelemalla bittejä sisältäviä symbolilohkoja. Keksinnön mukaisessa menetelmässä yhdistellään suorakaidelomittelua ja diagonaalista lomittelua, valitaan lomittelusyvyys ja lomittelumenetelmätyyppi symbolilohkokohtaisesti, signaloidaan symbolilohkojen lomittelusyvyys ja lomittelumenetelmätyyppi vastaanottimelle lomittelun purkamiseksi ja puretaan symbolilohkojen lomittelu vastalomittelemalla vastaanottimessa.

30

35

Keksinnön kohteena on myös radiojärjestelmä, jossa radiojärjestelmän suorituskyvyn parantamiseksi bittejä sisältävät symbolilohkot lomitellaan ja vastalomitellaan. Keksinnön mukaisessa järjestelmässä lähetin käsittää välineet yhdistellä suorakaidelomittelua ja diagonaalista lomittelua, lähetin käsittää välineet valita lomittelusyvyys ja lomittelumenetelmätyyppi symbolilohko-
5 kohtaisesti, lähetin käsittää välineet signaloida symbolilohkokohtainen lomittelusyvyys ja lomittelumenetelmätyyppi vastaanottimelle lomittelun purkamiseksi ja vastaanotin käsittää välineet purkaa symbolilohkojen lomittelu vastalomittelemalla.

10 Keksinnön kohteena on myös radiolähetin, jossa radiojärjestelmän suorituskyvyn parantamiseksi bittejä sisältävät symbolilohkot lomitellaan. Keksinnön mukainen lähetin käsittää välineet yhdistellä suorakaidelomittelua ja diagonaalista lomittelua, lähetin käsittää välineet valita lomittelusyvyys ja lomittelumenetelmätyyppi symbolilohkokohtaisesti ja lähetin käsittää välineet
15 signaloida symbolilohkokohtainen lomittelusyvyys ja lomittelumenetelmätyyppi vastaanottimelle lomittelun purkamiseksi.

Keksinnön kohteena on myös radiovastaanotin, jossa radiojärjestelmän suorituskyvyn parantamiseksi bittejä sisältävät symbolilohkot vastalomitellaan. Keksinnön mukainen vastaanotin käsittää välineet vastaanottaa ja
20 tulkita signaalintietoa vastaanotettujen symbolilohkojen symbolilohkokohtaisesta lomittelusyvyydestä ja lomittelumenetelmätyypistä ja vastaanotin käsittää välineet purkaa symbolilohkojen symbolilohkokohtainen lomittelu vastalomittelemalla.

Keksinnön edulliset suoritusmuodot ovat epäitsenäisten patenttivaatimusten kohteena.
25

Keksinnön mukaisella menetelmällä ja järjestelmällä saavutetaan useita etuja. Tekniikan tason mukaisesti on valittava joko suorakaidelomittelu tai diagonaalinen lomittelu. Keksinnön mukaisella menetelmällä sen sijaan voidaan dynaamisesti vaihtaa lomittelumenetelmätyyppejä ja myös lomittelusyvyyttä lohko-
30 kohtaisesti. Täten saavutetaan lomittelun tuoma parannus järjestelmän virheensietokykyyn, ja samalla voidaan säädellä lomittelun aiheuttaman viiveen pituutta. Keksinnön mukaisella menetelmällä voidaan myös sujuvasti multipleksata useampi lähetin yhteen myös silloin, kun käytetään diagonaalista lomittelua. Tämä tapahtuu valitsemalla lomittelumenetelmätyyppi ja
35 lomittelusyvyys siten, että aikaansaadaan lomitteluryhmän vaihtumiskohta, jolloin on lähetetty kokonaisuudessaan kaikki ne symbolilohkot, joiden lähetys

on aloitettu ennen mainittua vaihtumiskohtaa. Lisäksi aikaansaadussa lomiteluryhmän vaihtumiskohdassa voidaan vaihtaa esimerkiksi modulaatiomenetelmää tai lähetyksen vastaanottajaa.

Kuvioiden lyhyt selostus

- 5 Keksintöä selostetaan nyt lähemmin edullisten suoritusmuotojen yhteydessä, viitaten oheisiin piirroksiin, joissa
- kuvio 1 esittää suorakaidelomittelua,
 - kuvio 2 esittää diagonaalista lomittelua,
 - kuvio 3 havainnollistaa esimerkkiä tietoliikennejärjestelmästä,
 - 10 kuvio 4 esittää esimerkkiä lähettimestä,
 - kuvio 5 esittää esimerkkiä vastaanottimesta,
 - kuvio 6 esittää lohkoavion lähettimen lomittelijassa tarvittavista menetelmäaskelista,
 - kuvio 7 esittää lohkoavion vastaanottimen vastalomittelijassa tarvittavista menetelmäaskelista,
 - 15 kuvio 8a-f havainnollistaa esimerkkiä lomittelumenetelmien yhdistelystä.

Keksinnön yksityiskohtainen selostus

- Esillä olevaa keksintöä voidaan käyttää erilaisissa langattomissa viestintäjärjestelmissä, kuten solukkoradiojärjestelmissä. Käytettävällä monikäyttömenetelmällä ei ole merkitystä. Esimerkiksi CDMA (Code Division Multiple Access), WCDMA (Wideband Code Division Multiple Access) sekä TDMA (Time Division Multiple Access) tai näiden hybridit ovat mahdollisia. Alan ammattilaiselle on myös selvää, että keksinnön mukaista menetelmää voidaan soveltaa myös eri modulointimenetelmiä tai ilmarajapintastandardeja käyttäviin järjestelmiin. Kuviossa 3 havainnollistetaan yksinkertaistetusti yhtä digitaalista tiedon-
- 20 siirtojärjestelmää, jossa keksinnön mukaista ratkaisua voidaan soveltaa. Kyseessä on osa solukkoradiojärjestelmästä, joka käsittää tukiaseman 304, joka on kaksisuuntaisessa yhteydessä 308 ja 310 tilaajapäätelaitteisiin 300 ja 302, jotka voivat olla kiinteästi sijoitettuja, ajoneuvoon sijoitettuja tai kannettavia mukana kuljetettavia päätelaitteita. Tukiasemassa on esimerkiksi lähetinvast-
- 25 taanottimia. Tukiaseman lähetinvastanottimista on yhteys antenniyksikköön, jolla toteutetaan kaksisuuntainen radioyhteys tilaajapäätelaitteeseen. Tukiasema on edelleen yhteydessä tukiasemaohjaimen 306, joka välittää päätelaitteiden yhteydet muualle verkkoon. Tukiasemaohjain ohjaa keskitetysti
- 30
35

useita siihen yhteydessä olevia tukiasemia. Tukiasemaohjaimessa on ryhmäkytkentäkenttä, jota käytetään puheen ja datan kytkentään sekä yhdistämään signaalointipiirejä.

Solukkoradiojärjestelmästä voidaan olla yhteydessä myös yleiseen
5 puhelinverkkoon, jolloin transkooderi muuntaa yleisen puhelinverkon ja solukkoradioverkon välillä käytettävät erilaiset puheen digitaaliset koodausmuodot toisilleen sopiviksi, esimerkiksi kiinteän verkon 64 kbit/s muodosta solukkoradioverkon johonkin muuhun (esimerkiksi 13 kbit/s) muotoon ja päinvastoin.

Kuviossa 4 on esitetty yksinkertaistettu kuva keksinnön edullisen
10 toteutusmuodon mukaisesta radiolähettimestä. Kuvattu lähetin voi sijaita esimerkiksi radiojärjestelmän verkko-osassa, kuten tukiasemassa, tai tilaajapäätelaitteessa tai radiojärjestelmän kontrolliosassa, kuten tukiasemaohjaimessa, tyypillisesti sellaisissa järjestelmäratkaisuissa, joissa kontrolliosaan on yhdistetty verkko-osan toimintoja. Tilaajapäätelaite voi olla esimerkiksi kannettava
15 puhelin tai mikrotietokone rajoittumatta niihin. Informaatio 400 voi olla esimerkiksi puhetta, dataa, liikkuvaa tai liikkumatonta videokuvaa. Lähettimen kontrolliosassa 412 muodostetaan järjestelmässä tarvittavat kontrollikanavat. Kontrolliosa kontrolloi sekä laitetta itseään että viestintäyhteyttä. Kuvassa ei ole selkeyden vuoksi esitetty esimerkiksi puhe- tai datakoodikkeja. Informaatio
20 kanavakoodataan kanavakoodekissa 402. Kanavakoodeja ovat esimerkiksi lohkokoodit, kuten jaksollinen redundanssin tarkistus CRC (Cyclic Redundancy Check). Toinen tyypillinen tapa toteuttaa kanavakoodaus on konvoluutiokoodaus ja sen erilaiset muunnelmat, kuten punkturoitu konvoluutiokoodaus. WCDMA-järjestelmässä (Wideband Code Division Multiple Access) käytetään
25 myös ketjutettua konvoluutiokoodausta eli turbo-koodausta.

Kanavakoodauksen jälkeen informaatio lomittellaan lomittelijassa
404. Kontrolliosa 412 sisältää algoritmin, jolla lomittelusyvyttä säädetään ja lomittelumenetelmä valitaan. Lomittelusyvyden valintaan vaikuttavat tyypillisesti viiverajoitukset, bittivirhesuhdevaatimukset tai symbolilohkon kuorman
30 laatu (puhe vai data). Kontrolliosa 412 käsittää välineet ilmaista viivevaatimukset ja myös välineet ilmaista laatuvaatimukset, jotka riippuvat siirrettävästä informaatiosta. Kontrolliosa voi myös vastaanottaa verkkotason tietoa.

Lisäksi hajaspektri-järjestelmissä, kuten WCDMA, valesatunnaisen hajotuskoodin avulla signaalin spektri levitetään lähettimessä laajalle kaistalle
35 ja vastaanottimessa koostetaan pyrkimällä täten lisäämään kanavan kapasiteettia. Koodausta voidaan käyttää myös lähetteen tai sen sisältämän infor-

maation salaamiseen. Lisäksi tyypillisesti GSM-järjestelmän (Groupe Special Mobile) mukaisissa laitteissa on purskeenmuodostusvälineitä, jotka lisäävät purskeen häntäbitit ja opetusjakson kanavakoodekista tulevaan dataan.

Modulaatiolohkossa 406 kantaaltoa moduloidaan halutun informaation sisältävällä datasiignaalilla valitun modulaatiomenetelmän mukaisesti. Modulaatiolohko voi myös käsittää tehovahvistimia ja kaistaa rajoittavia suodattimia. Moduloinnin jälkeen signaali D/A-muunnetaan lohkossa 408. Saatu analoginen signaali sekoitetaan halutulle lähetystaajuudelle ja lähetetään antennin 410 avulla radiokanavaan. Antenni voi olla myös suunnattu ryhmäantenni tai järjestelmä voi käsittää antennidiversiteettiä. Järjestelmään voi myös kuulua useampia lähettämiä.

Lähetin voidaan toteuttaa joko laitteistoratkaisulla, ohjelmallisesti tai näiden yhdistelmänä.

Kuviossa 5 on esitetty yksinkertaistettu kuva keksinnön edullisen toteutusmuodon mukaisesta radiovastaanottimesta. Kuvattu vastaanotin voi sijaita esimerkiksi radiojärjestelmän verkko-osassa, kuten tukiasemassa, tai tilaajapäätelaitteessa tai radiojärjestelmän kontrolliosassa, kuten tukiasemaohjaimessa, tyypillisesti sellaisissa järjestelmäratkaisuissa, joissa kontrolliosaan on yhdistetty verkko-osan toimintoja. Tilaajapäätelaite voi olla esimerkiksi kannettava puhelin tai mikrotietokone rajoittumatta niihin. Käytetty koodausmenetelmä, lomittelumenetelmä ja lomittelusyvyys päätetään lähettimessä laatuvaatimukset ja viiverajoitukset huomioon ottaen. Vastaanottimen täytyy pystyä purkamaan suoritettut koodaukset ja lomitukset. Tarvittava tieto signaloidaan vastaanottimelle esimerkiksi datalohkojen mukana tai jollakin signaalointikanavalla. Vastaanottimen kontrolliosa 514 vastaanottaa signalointitiedot. Vastaanotin voi käsittää yhden tai useampia antennejä tai antenniryhmiä 500. Vastaanotin voi olla myös WCDMA-järjestelmässä (Wideband Code Division Multiple Access) käytetty RAKE-vastaanotin (haravavastaanotin). Jos järjestelmässä käytetään pilottisymboleita signalointi-informaation välittämiseen, pilottisymbolit täytyy ilmaista ennen varsinaisia informaationsymboleita. Tällöin vastaanotetut symbolit täytyy tallettaa puskurimuistiin. Symboli voi käsittää yhden tai useampia bittejä.

Vastaanotettu signaali viedään ensin radiotaajuusosiin 502, joka käsittää suodattimia, jotka suodattavat halutun taajuuskaistan ulkopuoliset taajuudet. Sen jälkeen signaali alassekoitetaan jollekin välitaajuudelle tai suoraan kantataajuudelle. Demodulaattorissa 504 signaali demoduloidaan eli in-

formaatiosignaali erotetaan kantaallostaa. Kantataajuinen analoginen signaali näytteistetään ja kvantisoidaan A/D-muuntimessa 506. Mikäli kyseessä on RAKE-vastaanotin, eri haarojen vastaanottamat monitie-edenneet signaali-komponentit yhdistetään ja tällä tavoin saadaan vastaanotettua mahdollisimman suuri osa lähetetyn signaalin energiasta. Seuraavaksi signaalin lomituspuretaan vastalomittelijassa 508. Tämän jälkeen signaalin kanavakoodaus puretaan dekooderissa 510, jolloin saadaan ilmaistua lähetetty data 512. Mikäli on käytetty myös muunlaista koodausta, kuten informaation salaamiseksi tehtyä koodausta, myös nämä koodaukset on purettava. Konvoluutiokoodattu signaali dekoodataan tyypillisesti käyttäen Viterbi-ilmaisinta. Jos vastaanotettu signaali on laajakaistainen, hajotettu signaali on koostettava vastaanottimessa.

Vastaanotin voidaan toteuttaa joko laitteistoratkaisulla, ohjelmallisesti tai näiden yhdistelmänä.

Seuraavaksi selostetaan yhtä keksinnön edullista toteutusmuotoa yksityiskohtaisemmin. Keksinnön mukaisessa menetelmässä käytetään lomitte-
telua ja vastalomittelua radiojärjestelmän suorituskyvyn parantamiseksi. Menetelmässä voidaan valita lomitte-
lusyvyys ja lomitte-
lumenetelmätyyppi, yleensä joko suorakaidelomittelu tai diagonaalinen lomitte-
lusu. Symbolilohko-
kohtaisesti. Symbolilohkojen lomitte-
lusyvyys ja lomitte-
lumenetelmätyyppi signaloidaan vastaanottimelle lomitte-
lun purkamiseksi.

Lomitte-
lumenetelmätyypin ja lomitte-
lusyvyyden valintaan vaikuttaa siirrettävän informaation laatu. Lomitte-
lumenetelmätyypin ja lomitte-
lusyvyyden valitsemiseksi lähetin, jossa lomitte-
lilija sijaitsee, voi saada käskyn muilta jär-
jestelmän yksiköiltä, kuten tukiasemaohjaimelta, tai tehdä valinnan itse esi-
merkiksi tutkimalla lomitte-
lun lohkon sisältöä. Puheen lomitte-
luun on edullista valita diagonaalinen lomitte-
lusu, koska diagonaalisen lomitte-
lun aiheuttama viive on pienempi kuin suorakaidelomittelun. Pakettimuotoisen datan siirtoon tyypillisesti valitaan pienen lomitte-
lusyvyyden suorakaidelomittelu, koska loh-
kovirhesuhteen minimointi on bittivirhesuhteen minimointia tärkeämpää. Lomitte-
lusyvyyden valintaan vaikuttaa oleellisesti siirtotien laatu: mitä häiriöisempi radiokanava on, sitä satunnaisemmiksi bitit täytyy saada. Täten saadaan parannettua järjestelmän suorituskykyä. Informaation siirron onnistumista tutkitaan esimerkiksi GSM-järjestelmässä mittaamalla säännöllisin väliajoin bittivirhesuhteita. Keksinnön yksi suoritusmuoto onkin valita bittivirhesuhtemittausten perusteella lomitte-
lusyvyys symbolilohko-
kohtaisesti.

Kuviossa 6 on esitetty lohkokaaviona lähettimen lomittelijassa tarvittavat menetelmäskeleet. Lohkossa 600 jaetaan lomittelijaan tulevat sisääntulolohkot pienemmiksi alilohkoiksi. Se, kuinka moneen alilohkoon kukin sisääntulolohko jaetaan, riippuu noudatettavasta järjestelmästandardista. Keksinnön soveltaminen ei aseta mitään rajoituksia alilohkojen määrälle.

Lohkossa 602 lomittelijassa muodostetaan alilohkoista uudet symbolilohkot yhdistellen suorakaidelomittelua ja diagonaalista lomittelua. Lomittelumenetelmän valintaan vaikuttaa se, onko lähetin juuri saanut lähetysvuoron tai se, onko lähetin lopettamassa lähetystään. Lähetysten loppuvaiheissa kannattaa huomioida se, että symbolilohkot saadaan täytettyä eikä tarvitse hukata lähetysaikaa kokonaan tai osittain tyhjien symbolilohkojen lähettämiseen. Se, kuinka monta symbolilohkoa lomitellaan keskenään, määrää lomittelusyvyyden. Keksinnön soveltaminen ei aseta rajoituksia lomittelusyvyydelle, vaan lomittelusyvyyden valintaan vaikuttavat viiverajoitukset ja radiokanavan häipymäominaisuudet. Mitä hitaammin häipyvä kanava on, sitä suurempi lomittelusyvyys tarvitaan, jotta virheet saadaan riittävän satunnaisiksi. Tyypillisesti valitaan pakettimuotoisen tiedonsiirron datalohkoille pienen lomittelusyvyyden suorakaidelomittelu, koska lohkovirhesuhteen minimointi on bittivirhesuhteen minimointia tärkeämpää. Puhelohkoille valitaan tyypillisesti diagonaalinen lomittelu, koska diagonaalisen lomittelun aiheuttama viive on pienempi.

Jotta vastaanotin kykenee purkamaan lomittelun, vastaanottimelle signaloidaan käytetty lomittelukuvio esimerkiksi lohkossa 604 esitetyllä tavalla liittämällä signaali-informaatio yhteen tai useampaan ulostulolohkoon. On myös mahdollista käyttää kulloinkin käytössä olevan standardin mukaista signaali-informaatiokanavaa, erillistä pilottilohkoa tai signaali-informaatiolohkoa, jotka sisältävät joko vain lomittelukuvioinformaation tai muutakin signaali-informaatiota. Lohkossa 606 uudelleenmuodostetut ulostulolohkot lähetetään radiokanavaan.

Kuviossa 7 on esitetty lohkokaaviona vastaanottimen vastalomittelijassa tarvittavat menetelmäskeleet. Lohkossa 700 etsitään signaali-informaatiota siitä, millainen on lähettimessä käytetty lomittelukuvio. Vastaanottimen sisääntulolohkojen lomittelu puretaan lohkossa 702 jakamalla informaatiobittejä sisältävät symbolilohkot alilohkoiksi. Ilman signaali-informaation antamaa tietoa lomittelukuviosta lomittelun purkaminen ei onnistu, joten signaali-informaation vastaanoton varmistamiseksi voidaan signaali-informaatio lähettää uudelleen, mikäli radiokanava on erityisen häiriöinen tai kyseinen symbolilohko erittäin tärkeä.

Seuraavaksi vastalomittelijassa lohkon 704 mukaisesti muodostetaan alilohkoista uudet symbolilohkot, jotka ovat täsmälleen samanlaiset kuin lähettimen alkuperäiset symbolilohkot lukuunottamatta mahdollisia siirrossa syntyneitä bittivirheitä. Täten symbolilohkojen lomittelu on purettu ja informaatiobitit voidaan viedä dekooderille.

Pakettidataliikenteelle on ominaista, että jonkin datapaketin vastaanotto epäonnistuu. Tällaisessa tilanteessa vastaanotin pyytää lähetintä lähettämään kyseisen datapaketin uudelleen. Datapaketin uudelleenlähetyksessä tyypillisesti muutetaan modulaatiotasoa tai käytetään tehokkaampaa koodausta, jotta saavutetaan parempi virheensieto ja lähetys onnistuu. Keksinnön mukaista menetelmää voidaan soveltaa myös tällaisessa tilanteessa. Datapaketin uudelleenlähetyksessä muutetaan lomittelusyvyyttä ja siten saavutetaan parempi virheensieto. Lomittelusyvyyttä voidaan muuttaa myös kunkin symbolilohkon lähetystä varten mittaamalla etukäteen siirtokanavaa, jolloin saadaan selville esimerkiksi kanavan häipymäominaisuudet.

Kuvioissa 8a-8f on havainnollistettu yksinkertaistetulla esimerkillä lomittelukuvion muodostamista. Tässä esimerkissä kukin alkuperäinen symbolilohko on jaettu kolmeen alilohkoon, jotka sitten on ryhmitelty yhdistelemällä suorakaidelomittelua ja diagonaalista lomittelua. Kuviossa 8a on esitetty alkuperäiset lähettimen sisääntulolohkot. Kuviossa 8b on esitetty, kuinka suorakaidelomitellut symbolilohkon A alilohkot A_1 , A_2 ja A_3 jäävät paikoilleen. Seuraavaksi kuvassa 8c symbolilohkon C alilohkot C_1 , C_2 ja C_3 on lomitettu käyttäen diagonaalista lomittelua C_1 :n siirtyessä yhden alilohkon verran taaksepäin, C_2 :n jäädessä paikoilleen ja C_3 :n siirtyessä yhden alilohkon verran eteenpäin. Kuviossa 8d on esitetty lomittimen ulostulo. Yksi ulostulolohko koostuu kolmesta kuviossa päällekkäin olevasta alilohkosta. Kuviossa havainnollistetaan, kuinka muilla alilohkoilla B_1 , B_2 ja B_3 sekä D_1 , D_2 ja D_3 täytetään jäljelle jäänyt tila. Alilohkot B_2 ja B_3 ryhmitellään diagonaaliin, kuten myös alilohkot D_1 ja D_2 . Diagonaalin ja suorakulman väliin muodostunut alakolmio täytetään alilohkolla B_1 . Vastaava yläkolmio täytetään alilohkolla D_3 .

Lomitettavien alilohkojen määrä noudattaa kaavaa $2n+1$, missä n on diagonaalin ja suorakulmion väliin jäävän tilan täyttämiseksi tarvittavien symbolilohkojen määrä kutakin täytettävää tilaa kohti, joten alilohkojen määrä voi poiketa kuvioissa esitetystä. On huomattava, että tilojen täyttämiseen voidaan käyttää useamman kuin yhden symbolilohkon alilohkoja. Tyypillisesti lomitteluaan jollakin lomittelumenetelmällä kaikki lähetettävät lohkot.

Kuvioon 8e on merkitty viivoilla 800, 802, 804 kohta, johon on luotu lomitteluryhmän vaihtumiskohta. Lomitteluryhmän vaihtumiskohdassa on lähetetty kokonaisuudessaan kaikki ne symbolilohkot, joiden lähetys on aloitettu ennen mainittua vaihtumiskohtaa. Tällainen vaihtumiskohta luodaan, jotta voidaan esimerkiksi vaihtaa modulointimenetelmää tai solukkoradiojärjestelmän kyseessä ollen jakaa eri tilaajapäätelaitteelle lähetysvuoro tukiasemaan. Vaihtumiskohta aikaansaadaan myös, jotta voidaan vaihtaa lähetyksen vastaanottajaa. Lähetyksen vastaanottaja vaihdetaan tyypillisesti lähettimen antennikeiloja suuntaamalla. Vaihdettaessa lähetyksen vastaanottajaa voidaan samalla säätää lähetystehoa.

Kuviossa 8f on kuvattu, kuinka kahden diagonaalista lomittelua käyttävän lomitteluryhmän väliin aikaansaadaan vaihtumiskohta. Vaihtumiskohdat on merkitty viivoilla 800, 802, 804, 806. Alilohkot F_1 , F_2 ja F_3 on lomitetu kuten alilohkot C_1 , C_2 ja C_3 , alilohkot E_1 , E_2 ja E_3 on lomitetu kuten alilohkot B_1 , B_2 ja B_3 sekä alilohkot G_1 , G_2 ja G_3 on lomitetu kuten alilohkot D_1 , D_2 ja D_3 .

Kuvioiden 8a-8f esimerkissä lomittelukuvion ilmoittava signaalointitieto on sisällytetty kunkin symbolilohkon keskimmäiseen alilohkoon, joka tässä tapauksessa on alilohko 2, koska kyseisen alilohkon sijainti ei muutu ja on siten tiedossa. Lomittelukuviotieto voidaan ilmoittaa kahdella bitillä lomittelutietokentässä.

GSM-järjestelmille on tyypillistä purskemainen lähetys. Tällaisessa järjestelmässä lomittelijan ulostulolohkot jaetaan esimerkiksi neljään osaan, joista kukin lähetetään omassa purskeessaan.

On huomattava, että keksinnön mukaisen menetelmän ohella voidaan käyttää myös lisälomittelua, esimerkiksi lisäsuorakaidelomittelua lähettimen lomittelijan sisäänmenolohkoissa ja vastaavasti lisälomittelun purkamista vastaanottimen vastalomittelijassa tai lisäsuorakaidelomittelua alilohkokohtaisesti tai ulostulolohkokohtaisesti.

Vaikka keksintöä on edellä selostettu viitaten oheisten piirustusten mukaiseen esimerkkiin, on selvää, ettei keksintö ole rajoittunut siihen, vaan sitä voidaan muunnella monin tavoin oheisten patenttivaatimusten esittämän keksinnöllisen ajatuksen puitteissa.

Patenttivaatimukset

1. Menetelmä radiojärjestelmän suorituskyvyn parantamiseksi lomittelemalla ja vastalomittelemalla bittejä sisältäviä symbolilohkoja,
tunnettu siitä, että
5 yhdistellään suorakaidelomittelua ja diagonaalista lomittelua, valitaan lomittelusyvyys ja lomittelumenetelmätyyppi symbolilohko-kohtaisesti,
signaloidaan symbolilohkojen lomittelusyvyys ja lomittelumenetelmätyyppi vastaanottimelle lomittelun purkamiseksi,
10 puretaan symbolilohkojen lomittelu vastalomittelemalla vastaanottimessa.
2. Patenttivaatimuksen 1 mukainen menetelmä, tunnettu siitä, että tieto käytetystä lomittelusyvyydestä ja lomittelumenetelmätyypistä signaloidaan vastaanottimelle osana jotakin alilohkoa.
- 15 3. Patenttivaatimuksen 1 mukainen menetelmä, tunnettu siitä, että tieto käytetystä lomittelusyvyydestä ja lomittelumenetelmätyypistä signaloidaan vastaanottimelle erillisessä informaatiolohkossa.
4. Patenttivaatimuksen 1 mukainen menetelmä, tunnettu siitä, että tieto käytetystä lomittelusyvyydestä ja lomittelumenetelmätyypistä signaloidaan vastaanottimelle erillisellä signalointikanavalla.
20
5. Jonkin edellisen patenttivaatimuksen mukainen menetelmä, tunnettu siitä, että lomittelusyvyys tai lomittelumenetelmätyyppi valitaan symbolilohkon kuorman laadun mukaan.
6. Jonkin edellisen patenttivaatimuksen mukainen menetelmä,
25 tunnettu siitä, että lomittelusyvyyttä tai lomittelumenetelmätyyppejä muutetaan siirtokanavasta tehtyjen mittausten perusteella.
7. Jonkin edellisen patenttivaatimuksen mukainen menetelmä, tunnettu siitä, että lomittelusyvyyttä tai lomittelumenetelmätyyppejä muutetaan koodausmenetelmän perusteella.
- 30 8. Jonkin edellisen patenttivaatimuksen mukainen menetelmä, tunnettu siitä, että lomittelusyvyyttä tai lomittelumenetelmätyyppejä muutetaan pakettimuotoisen datan uudelleenlähetyksen yhteydessä.
9. Jonkin edellisen patenttivaatimuksen mukainen menetelmä, tunnettu siitä, että lomittelumenetelmätyyppi ja lomittelusyvyys valitaan
35 siten, että aikaansaadaan lomitteluryhmän vaihtumiskohta, jolloin on lähetetty

kokonaisuudessaan kaikki ne symbolilohkot, joiden lähetys on aloitettu ennen mainittua lomitteluryhmän vaihtumiskohtaa.

10. Patenttivaatimuksen 9 mukainen menetelmä, t u n n e t t u siitä, että modulointimenetelmä vaihdetaan aikaansaadussa lomitteluryhmän vaihtumiskohdassa.

11. Patenttivaatimuksen 9 mukainen menetelmä, t u n n e t t u siitä, että lähetysvuoro siirtyy toiselle lähettimelle aikaansaadussa lomitteluryhmän vaihtumiskohdassa.

12. Patenttivaatimuksen 9 mukainen menetelmä, t u n n e t t u siitä, että lähetyksen vastaanottaja vaihdetaan aikaansaadussa lomitteluryhmän vaihtumiskohdassa.

13. Patenttivaatimuksen 12 mukainen menetelmä, t u n n e t t u siitä, että lähetyksen vastaanottaja vaihdetaan suuntaamalla lähettimen antennikeiloja.

14. Patenttivaatimuksen 12 mukainen menetelmä, t u n n e t t u siitä, että lähetystehoa säädetään lähetyksen vastaanottajan vaihtuessa.

15. Radiojärjestelmä, jossa radiojärjestelmän suorituskyvyn parantamiseksi bittejä sisältävät symbolilohkot lomitellaan ja vastalomitellaan,

t u n n e t t u siitä, että

lähetin käsittää välineet (404, 412) yhdistellä suorakaidelomittelua ja diagonaalista lomittelua,

lähetin käsittää välineet (404, 412) valita lomittelusyvyys ja lomittelumenetelmätyyppi symbolilohkokohtaisesti,

lähetin käsittää välineet (404, 410, 412) signaloida symbolilohkokohtainen lomittelusyvyys ja lomittelumenetelmätyyppi vastaanottimelle lomit-
telun purkamiseksi,

vastaanotin käsittää välineet (508, 514) purkaa symbolilohkojen lomittelu vastalomittelemalla.

16. Patenttivaatimuksen 15 mukainen järjestelmä, t u n n e t t u siitä, että lähetin käsittää välineet (404, 410, 412) signaloida tieto käytetystä lomittelusyvyydestä ja lomittelumenetelmätyypistä vastaanottimelle osana jotakin alilohkoa.

17. Patenttivaatimuksen 15 mukainen järjestelmä, t u n n e t t u siitä, että lähetin käsittää välineet (404, 410, 412) signaloida tieto käytetystä lomittelusyvyydestä ja lomittelumenetelmätyypistä vastaanottimelle erillisessä informaatiolohkossa.

18. Patenttivaatimuksen 15 mukainen järjestelmä, tunnettu siitä, että lähetin käsittää välineet (404, 410, 412) signaloida tieto käytetystä lomittelusyvyydestä ja lomittelumenetelmätyypistä vastaanottimelle erillisellä signaalintikanavalla.

5 19. Jonkin edellisen patenttivaatimuksen mukainen järjestelmä, tunnettu siitä, että lähetin käsittää välineet (400, 404, 412) valita lomittelusvyvyys tai lomittelumenetelmätyyppi symbolilohkon kuorman laadun mukaan.

20. Jonkin edellisen patenttivaatimuksen mukainen järjestelmä, tunnettu siitä, että lähetin käsittää välineet (404, 412) muuttaa lomittelusvyvyttä tai lomittelumenetelmätyyppiä siirtokanavasta tehtyjen mittausten perusteella.

21. Jonkin edellisen patenttivaatimuksen mukainen järjestelmä, tunnettu siitä, että lähetin käsittää välineet (402, 404, 412) muuttaa lomittelusvyvyttä tai lomittelumenetelmätyyppiä koodausmenetelmän perusteella.

15 22. Jonkin edellisen patenttivaatimuksen mukainen järjestelmä, tunnettu siitä, että lähetin käsittää välineet (400, 404, 412) muuttaa lomittelusvyvyttä tai lomittelumenetelmätyyppiä pakettimuotoisen datan uudelleenlähetyksen yhteydessä.

20 23. Jonkin edellisen patenttivaatimuksen mukainen järjestelmä, tunnettu siitä, että lähetin käsittää välineet (404, 412) valita lomittelusvyvyys ja lomittelumenetelmätyyppi siten, että aikaansaadaan lomitteluryhmän vaihtumiskohta, joilloin on lähetetty kokonaisuudessaan kaikki ne symbolilohkot, joiden lähetyks on aloitettu ennen mainittua lomitteluryhmän vaihtumiskohtaa.

25 24. Patenttivaatimuksen 23 mukainen järjestelmä, tunnettu siitä, että lähetin käsittää välineet (404, 406, 412) vaihtaa modulointimenetelmää aikaansaadussa lomitteluryhmän vaihtumiskohdassa.

30 25. Patenttivaatimuksen 23 mukainen järjestelmä, tunnettu siitä, että lähetin käsittää välineet (404, 412) luoda lomitteluryhmän vaihtumiskohta lähetyksvuoron alussa tai lopussa.

26. Patenttivaatimuksen 23 mukainen järjestelmä, tunnettu siitä, että lähetin käsittää välineet (400, 402, 404, 406, 408, 410, 412) vaihtaa lähetyksen vastaanottajaa aikaansaadussa lomitteluryhmän vaihtumiskohdassa.

27. Patenttivaatimuksen 26 mukainen järjestelmä, tunnettu siitä, että lähetin käsittää välineet (410, 412) vaihtaa vastaanottajaa suuntaamalla lähettimen antennikeiloja.

28. Patenttivaatimuksen 26 mukainen järjestelmä, tunnettu siitä, että lähetin käsittää välineet (410, 412) säätää lähetystehoa lähetyksen vastaanottajan vaihtuessa.

29. Radiolähetin, jossa radiojärjestelmän suorituskyvyn parantamiseksi bittejä sisältävät symbolilohkot lomitellaan,

tunnettu siitä, että

10 lähetin käsittää välineet (404, 412) yhdistellä suorakaidelomittelua ja diagonaalista lomittelua,

lähetin käsittää välineet (404, 412) valita lomittelusyvyyttä ja lomittelumenetelmätyyppi symbolilohkokohtaisesti,

15 lähetin käsittää välineet (404, 410, 412) signaloida symbolilohko-kohtainen lomittelusyvyyttä ja lomittelumenetelmätyyppi vastaanottimelle lomittelun purkamiseksi.

30. Patenttivaatimuksen 29 mukainen lähetin, tunnettu siitä, että lähetin käsittää välineet (404, 410, 412) signaloida tieto käytetystä lomittelusyvyydestä ja lomittelumenetelmätyypistä vastaanottimelle osana jotakin alilohkoa.

31. Patenttivaatimuksen 29 mukainen lähetin, tunnettu siitä, että lähetin käsittää välineet (404, 410, 412) signaloida tieto käytetystä lomittelusyvyydestä ja lomittelumenetelmätyypistä vastaanottimelle erillisessä informaatiolohkossa.

25 32. Patenttivaatimuksen 29 mukainen lähetin, tunnettu siitä, että lähetin käsittää välineet (404, 410, 412) signaloida tieto käytetystä lomittelusyvyydestä ja lomittelumenetelmätyypistä vastaanottimelle erillisellä signaalintikanavalla.

33. Jonkin edellisen patenttivaatimuksen mukainen lähetin, tunnettu siitä, että lähetin käsittää välineet (400, 404, 412) valita lomittelumenetelmätyyppi tai lomittelusyvyyttä symbolilohkon kuorman laadun mukaan.

34. Jonkin edellisen patenttivaatimuksen mukainen lähetin, tunnettu siitä, että lähetin käsittää välineet (404, 412) muuttaa lomittelusyvyyttä tai lomittelumenetelmätyyppejä siirtokanavasta tehtyjen mittausten perusteella.

35. Jonkin edellisen patenttivaatimuksen mukainen lähetin, tunnettu siitä, että lähetin käsittää välineet (402, 404, 412) muuttaa lomittelu-
syvyyttä tai lomittelumenetelmätyyppiä koodausmenetelmän perusteella.

36. Jonkin edellisen patenttivaatimuksen mukainen lähetin, tunnettu siitä, että lähetin käsittää välineet (400, 404, 412) muuttaa lomittelu-
syvyyttä tai lomittelumenetelmätyyppiä pakettimuotoisen datan uudelleenlähet-
tyksen yhteydessä.

37. Jonkin edellisen patenttivaatimuksen mukainen lähetin, tunnettu siitä, että lähetin käsittää välineet (404, 412) valita lomittelu-
syvyys ja lomittelumenetelmätyyppi siten, että aikaansaadaan lomitteluryhmän vaihtu-
miskohta, jolloin on lähetetty kokonaisuudessaan kaikki ne symbolilohkot, joi-
den lähetys on aloitettu ennen mainittua lomitteluryhmän vaihtumiskohtaa.

38. Patenttivaatimuksen 37 mukainen lähetin, tunnettu siitä, että lähetin käsittää välineet (404, 406, 412) vaihtaa modulointimenetelmää ai-
kaansaadussa lomitteluryhmän vaihtumiskohdassa.

39. Patenttivaatimuksen 37 mukainen lähetin, tunnettu siitä, että lähetin käsittää välineet (404, 412) luoda lomittelyryhmän vaihtumiskohta
lähetysvuoron alussa tai lopussa.

40. Patenttivaatimuksen 37 mukainen lähetin, tunnettu siitä, että lähetin käsittää välineet (400, 402, 404, 406, 408, 410, 412) vaihtaa lähe-
tyksen vastaanottajaa aikaansaadussa lomitteluryhmän vaihtumiskohdassa.

41. Patenttivaatimuksen 40 mukainen lähetin, tunnettu siitä, että lähetin käsittää välineet (410, 412) vaihtaa vastaanottajaa suuntaamalla
lähettimen antennikeiloja.

42. Patenttivaatimuksen 40 mukainen lähetin, tunnettu siitä, että lähetin käsittää välineet (410, 412) säätää lähetystehoa lähetys-
vastaanottajan vaihtuessa.

43. Patenttivaatimuksen 29 mukainen lähetin, tunnettu siitä, että lähetin sijaitsee tilaajapäätelaitteessa.

44. Patenttivaatimuksen 29 mukainen lähetin, tunnettu siitä, että lähetin sijaitsee radiojärjestelmän verkko-osassa.

45. Patenttivaatimuksen 29 mukainen lähetin, tunnettu siitä, että lähetin sijaitsee radiojärjestelmän kontrolliosassa.

46. Radiovastaanotin, jossa radiojärjestelmän suorituskyvyn pa-
rantamiseksi bittejä sisältävät symbolilohkot vastalomitellaan,
tunnettu siitä, että

vastaanotin käsittää välineet (500, 502, 504, 506, 514) vastaanottaa ja tulkita signaalintietoa vastaanotettujen symbolilohkojen symbolilohkokoh-
taisesta lomittelusyvyydestä ja lomittelumenetelmätyypistä,

vastaanotin käsittää välineet (508, 514) purkaa symbolilohkojen
5 symbolilohkokohtainen lomittelu vastalomittelemalla.

47. Patenttivaatimuksen 46 mukainen vastaanotin, tunnettu
siitä, että vastaanotin sijaitsee tilaajapäätelaitteessa.

48. Patenttivaatimuksen 46 mukainen vastaanotin, tunnettu
siitä, että vastaanotin sijaitsee radiojärjestelmän verkko-osassa.

10 49. Patenttivaatimuksen 46 mukainen vastaanotin, tunnettu
siitä, että vastaanotin sijaitsee radiojärjestelmän kontrolliosassa.

2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

Patentkrav

1. Förfarande för att förbättra prestationsförmågan i ett radiosystem genom överlappning och motöverlappning av symbolblock som innehåller bitar,

5 k ä n n e t e c k n a t av att
rektangulär överlappning och diagonal överlappning kombineras,
överlappningsdjup och typ av överlappningsförfarande väljs symbolblockspecifikt,
symbolblockens överlappningsdjup och typ av överlappningsförfarande signaleras till en mottagare för upplösning av överlappningen,
10 symbolblockens överlappning upplöses genom motöverlappning i mottagaren.

2. Förfarande enligt patentkrav 1, k ä n n e t e c k n a t av att information om det använda överlappningsdjupet och typen av överlappningsförfarande signaleras till mottagaren som en del av något underblock.
15

3. Förfarande enligt patentkrav 1, k ä n n e t e c k n a t av att information om det använda överlappningsdjupet och typen av överlappningsförfarande signaleras till mottagaren i ett separat informationsblock.

4. Förfarande enligt patentkrav 1, k ä n n e t e c k n a t av att information om det använda överlappningsdjupet och typen av överlappningsförfarande signaleras till mottagaren med en separat signaleringskanal.
20

5. Förfarande enligt något av de föregående patentkraven, k ä n n e t e c k n a t av att överlappningsdjupet eller typen av överlappningsförfarande väljs enligt kvaliteten på symbolblockets last.

6. Förfarande enligt något av de föregående patentkraven, k ä n n e t e c k n a t av att överlappningsdjupet eller typen av överlappningsförfarande ändras på basis av mätningar gjorda från en överföringskanal.
25

7. Förfarande enligt något av de föregående patentkraven, k ä n n e t e c k n a t av att överlappningsdjupet eller typen av överlappningsförfarande ändras på basis av ett kodningsförfarande.
30

8. Förfarande enligt något av de föregående patentkraven, k ä n n e t e c k n a t av att överlappningsdjupet eller typen av överlappningsförfarande ändras i samband med omsändning av data i paketform.

9. Förfarande enligt något av de föregående patentkraven, k ä n n e t e c k n a t av att typen av överlappningsförfarande och överlappningsdjupet väljs så att en skiftpunkt för överlappningsgruppen åstadkoms,
35

varvid alla de symbolblock som man börjat sända före nämnda skiftpunkt för överlappningsgruppen har sänts i sin helhet.

10. Förfarande enligt patentkrav 9, k ä n n e t e c k n a t av att moduleringsförfarandet byts ut i den åstadkomna skiftpunkten för överlappnings-
5 gruppen.

11. Förfarande enligt patentkrav 9, k ä n n e t e c k n a t av att sändningsturen övergår till en annan sändare i den åstadkomna skiftpunkten för överlappningsgruppen.

12. Förfarande enligt patentkrav 9, k ä n n e t e c k n a t av att
10 sändningens mottagare byts ut i den åstadkomna skiftpunkten för överlappningsgruppen.

13. Förfarande enligt patentkrav 12, k ä n n e t e c k n a t av att sändningens mottagare byts ut genom inriktning av sändarens antennkäglor.

14. Förfarande enligt patentkrav 12, k ä n n e t e c k n a t av att
15 sändningseffekten regleras, när sändningens mottagare byts ut.

15. Radiosystem, i vilket symbolblock som innehåller bitar överlappas och motöverlappas för att förbättra prestationsförmågan i radiosystemet,
k ä n n e t e c k n a t av att

sändaren omfattar medel (404, 412) för att kombinera rektangulär
20 överlappning och diagonal överlappning,

sändaren omfattar medel (404, 412) för att välja överlappningsdjup och typ av överlappningsförfarande symbolblockspecifikt,

sändaren omfattar medel (404, 410, 412) för att signalera det symbolblockspecifika överlappningsdjupet och typen av överlappningsförfarande till
25 en mottagare för upplösning av överlappningen,

mottagaren omfattar medel (508, 514) för att upplösa symbolblockens överlappning genom motöverlappning.

16. System enligt patentkrav 15, k ä n n e t e c k n a t av att sändaren omfattar medel (404, 410, 412) för att signalera information om det använda
30 överlappningsdjupet och typen av överlappningsförfarande till mottagaren som en del av något underblock.

17. System enligt patentkrav 15, k ä n n e t e c k n a t av att sändaren omfattar medel (404, 410, 412) för att signalera information om det använda
35 överlappningsdjupet och typen av överlappningsförfarande till mottagaren i ett separat informationsblock.

18. System enligt patentkrav 15, k ä n n e t e c k n a t av att sändaren omfattar medel (404, 410, 412) för att signalera information om det använda överlappningsdjupet och typen av överlappningsförfarande till mottagaren med en separat signaleringskanal.

5 19. System enligt något av de föregående patentkraven, k ä n n e t e c k n a t av att sändaren omfattar medel (400, 404, 412) för att välja överlappningsdjupet eller typen av överlappningsförfarande enligt kvaliteten på symbolblockets last.

20. System enligt något av de föregående patentkraven, k ä n n e t e c k n a t av att sändaren omfattar medel (404, 412) för att ändra överlappningsdjupet eller typen av överlappningsförfarande på basis av mätningar gjorda från en överföringskanal.

21. System enligt något av de föregående patentkraven, k ä n n e t e c k n a t av att sändaren omfattar medel (402, 404, 412) för att ändra överlappningsdjupet eller typen av överlappningsförfarande på basis av ett kodningsförfarande.

22. System enligt något av de föregående patentkraven, k ä n n e t e c k n a t av att sändaren omfattar medel (400, 404, 412) för att ändra överlappningsdjupet eller typen av överlappningsförfarande i samband med om-
20 sändning av data i paketform.

23. System enligt något av de föregående patentkraven, k ä n n e t e c k n a t av att sändaren omfattar medel (404, 412) för att välja överlappningsdjupet och typen av överlappningsförfarande så att en skiftpunkt för överlappningsgruppen åstadkoms, varvid alla de symbolblock som man börjat sända
25 före nämnda skiftpunkt för överlappningsgruppen har sänts i sin helhet.

24. System enligt patentkrav 23, k ä n n e t e c k n a t av att sändaren omfattar medel (404, 406, 412) för att byta ut moduleringsförfarandet i den åstadkomna skiftpunkten för överlappningsgruppen.

25. System enligt patentkrav 23, k ä n n e t e c k n a t av att sändaren omfattar medel (404, 412) för att skapa en skiftpunkt för överlappningsgruppen i början eller slutet av sändningsturen.

26. System enligt patentkrav 23, k ä n n e t e c k n a t av att sändaren omfattar medel (400, 402, 404, 406, 408, 410, 412) för att byta ut sändningens mottagare i den åstadkomna skiftpunkten för överlappningsgruppen.

35 27. System enligt patentkrav 26, k ä n n e t e c k n a t av att sändaren omfattar medel (410, 412) för att byta ut sändningens mottagare genom in-

riktning av sändarens antenkäglor.

28. System enligt patentkrav 26, k ä n n e t e c k n a t av att sändaren omfattar medel (410, 412) för att reglera sändningseffekten, när sändningens mottagare byts ut.

5 29. Radiosändare, i vilken symbolblock som innehåller bitar överlappas för att förbättra prestationsförmågan i radiosystemet,

k ä n n e t e c k n a d av att

sändaren omfattar medel (404, 412) för att kombinera rektangulär överlappning och diagonal överlappning,

10 sändaren omfattar medel (404, 412) för att välja överlappningsdjup och typ av överlappningsförfarande symbolblockspecifikt,

sändaren omfattar medel (404, 410, 412) för att signalera det symbolblockspecifika överlappningsdjupet och typen av överlappningsförfarande till en mottagare för upplösning av överlappningen.

15 30. Sändare enligt patentkrav 29, k ä n n e t e c k n a d av att sändaren omfattar medel (404, 410, 412) för att signalera information om det använda överlappningsdjupet och typen av överlappningsförfarande till mottagaren som en del av något underblock.

20 31. Sändare enligt patentkrav 29, k ä n n e t e c k n a d av att sändaren omfattar medel (404, 410, 412) för att signalera information om det använda överlappningsdjupet och typen av överlappningsförfarande till mottagaren i ett separat informationsblock.

25 32. Sändare enligt patentkrav 29, k ä n n e t e c k n a d av att sändaren omfattar medel (404, 410, 412) för att signalera information om det använda överlappningsdjupet och typen av överlappningsförfarande till mottagaren med en separat signaleringskanal.

30 33. Sändare enligt något av de föregående patentkraven, k ä n n e t e c k n a d av att sändaren omfattar medel (400, 404, 412) för att välja överlappningsdjupet eller typen av överlappningsförfarande enligt kvaliteten på symbolblockets last.

34. System enligt något av de föregående patentkraven, k ä n n e t e c k n a d av att sändaren omfattar medel (404, 412) för att ändra överlappningsdjupet eller typen av överlappningsförfarande på basis av mätningar gjorda från en överföringskanal.

35 35. Sändare enligt något av de föregående patentkraven, k ä n n e t e c k n a d av att sändaren omfattar medel (402, 404, 412) för att ändra över-

lappningsdjupet eller typen av överlappningsförfarande på basis av ett kodningsförfarande.

36. Sändare enligt något av de föregående patentkraven, k ä n n e t e c k n a d av att sändaren omfattar medel (400, 404, 412) för att ändra överlappningsdjupet eller typen av överlappningsförfarande i samband med omsändning av data i paketform.

37. Sändare enligt något av de föregående patentkraven, k ä n n e t e c k n a d av att sändaren omfattar medel (404, 412) för att välja överlappningsdjupet och typen av överlappningsförfarande så att en skiftpunkt för överlappningsgruppen åstadkoms, varvid alla de symbolblock som man börjat sända före nämnda skiftpunkt för överlappningsgruppen har sänts i sin helhet.

38. Sändare enligt patentkrav 37, k ä n n e t e c k n a d av att sändaren omfattar medel (404, 406, 412) för att byta ut moduleringsförfarandet i den åstadkomna skiftpunkten för överlappningsgruppen.

39. Sändare enligt patentkrav 37, k ä n n e t e c k n a d av att sändaren omfattar medel (404, 412) för att skapa en skiftpunkt för överlappningsgruppen i början eller slutet av sändningsturen.

40. Sändare enligt patentkrav 37, k ä n n e t e c k n a d av att sändaren omfattar medel (400, 402, 404, 406, 408, 410, 412) för att byta ut sändningens mottagare i den åstadkomna skiftpunkten för överlappningsgruppen.

41. Sändare enligt patentkrav 40, k ä n n e t e c k n a d av att sändaren omfattar medel (410, 412) för att byta ut mottagaren genom inriktning av sändarens antennkäglor.

42. Sändare enligt patentkrav 40, k ä n n e t e c k n a d av att sändaren omfattar medel (410, 412) för att reglera sändningseffekten, när sändningens mottagare byts ut.

43. Sändare enligt patentkrav 29, k ä n n e t e c k n a d av att sändare är belägen i en abonnentterminal.

44. Sändare enligt patentkrav 29, k ä n n e t e c k n a d av att sändare är belägen i radiosystemets nät del.

45. Sändare enligt patentkrav 29, k ä n n e t e c k n a d av att sändare är belägen i radiosystemets kontroll del.

46. Radiomottagare, i vilken symbolblock som innehåller bitar motöverlappas för att förbättra prestationsförmågan i radiosystemet,

k ä n n e t e c k n a d av att mottagaren omfattar medel (500, 502, 504, 506, 514) för att motta

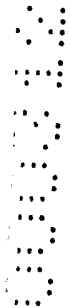
och tolka signaleringsinformation om de mottagna symbolblockens symbolblockspecifika överlappningsdjup och typ av överlappningsförfarande,

mottagaren omfattar medel (508, 514) för att upplösa symbolblockens symbolblockspecifika överlappning genom motöverlappning.

5 47. Mottagare enligt patentkrav 46, k ä n n e t e c k n a d av att mottagaren är belägen i en abonnentterminal.

48. Mottagare enligt patentkrav 46, k ä n n e t e c k n a d av att mottagaren är belägen i radiosystemets nät del.

10 49. Mottagare enligt patentkrav 46, k ä n n e t e c k n a d av att mottagaren är belägen i radiosystemets kontroll del.

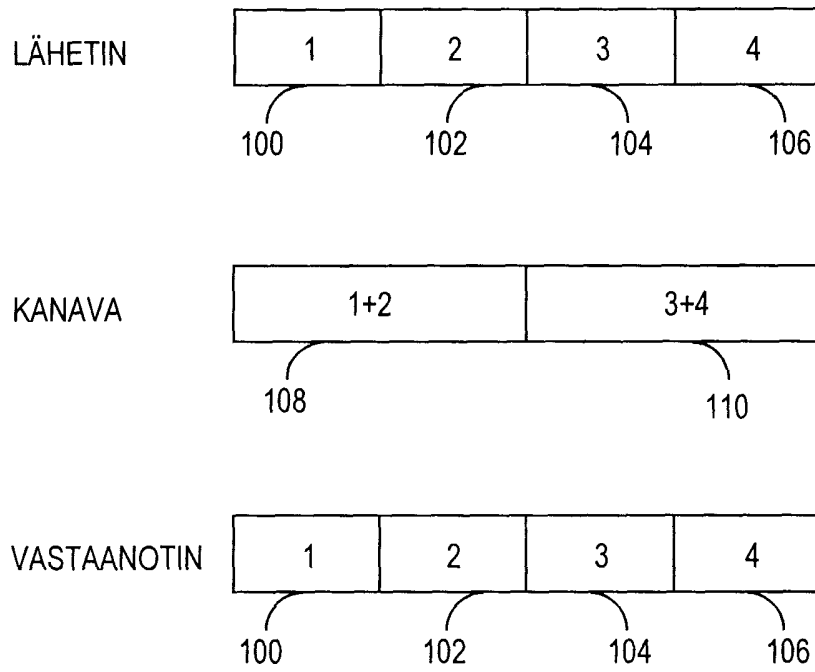

Fig. 1

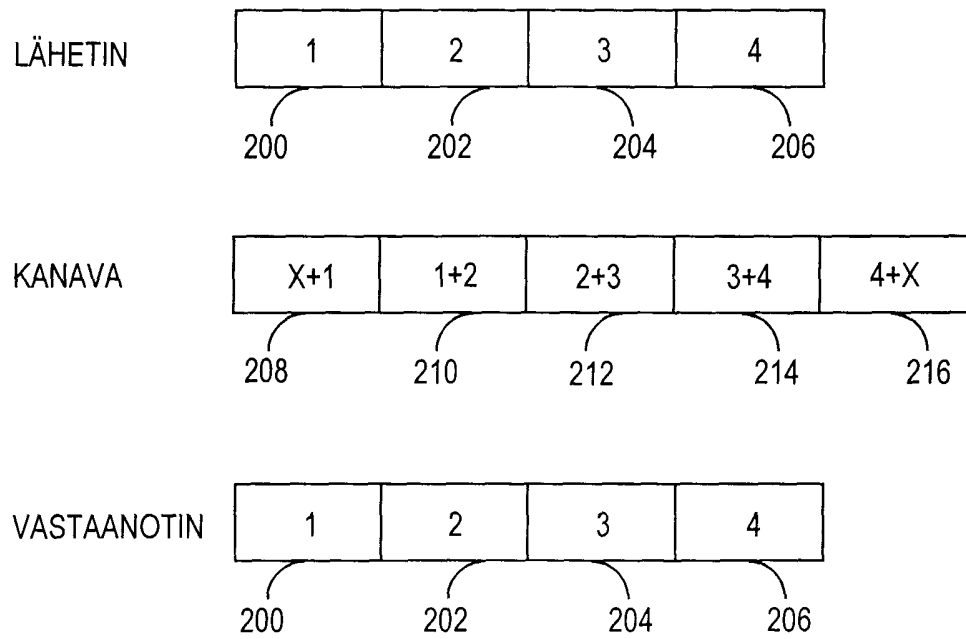

Fig. 2

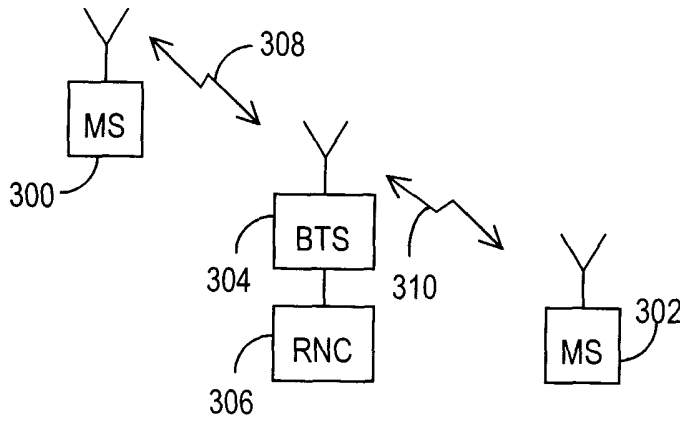

Fig. 3

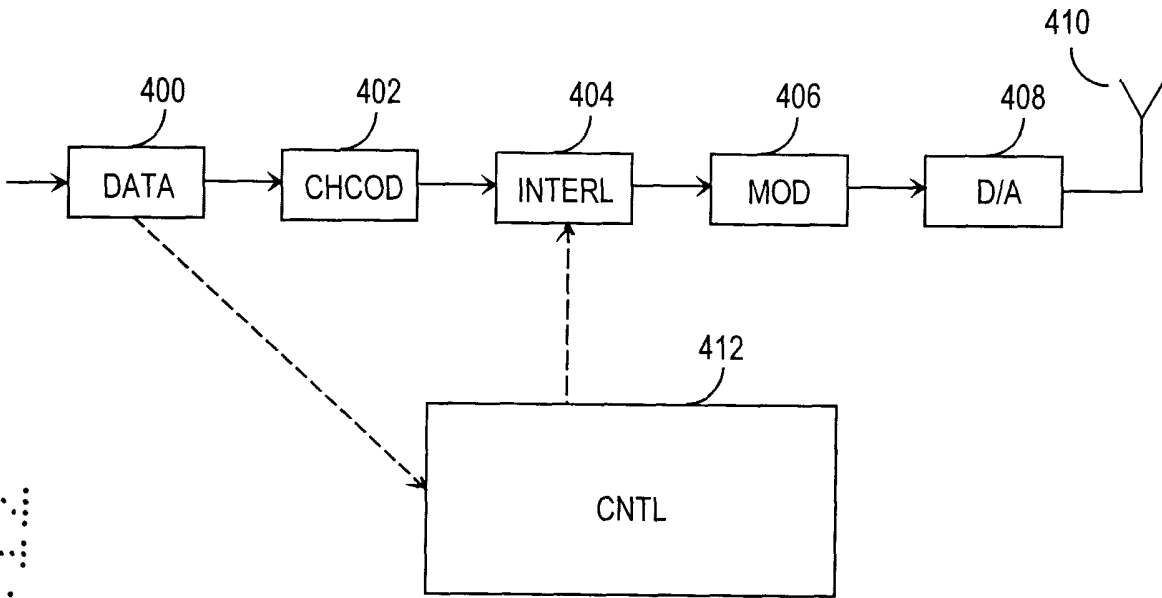

Fig. 4

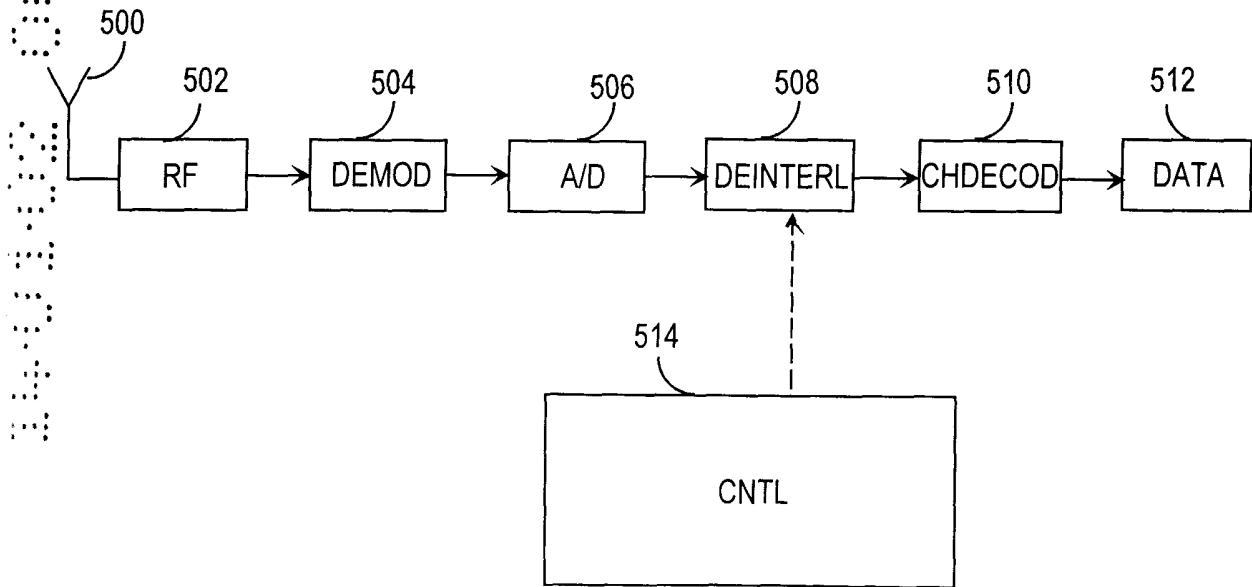

Fig. 5

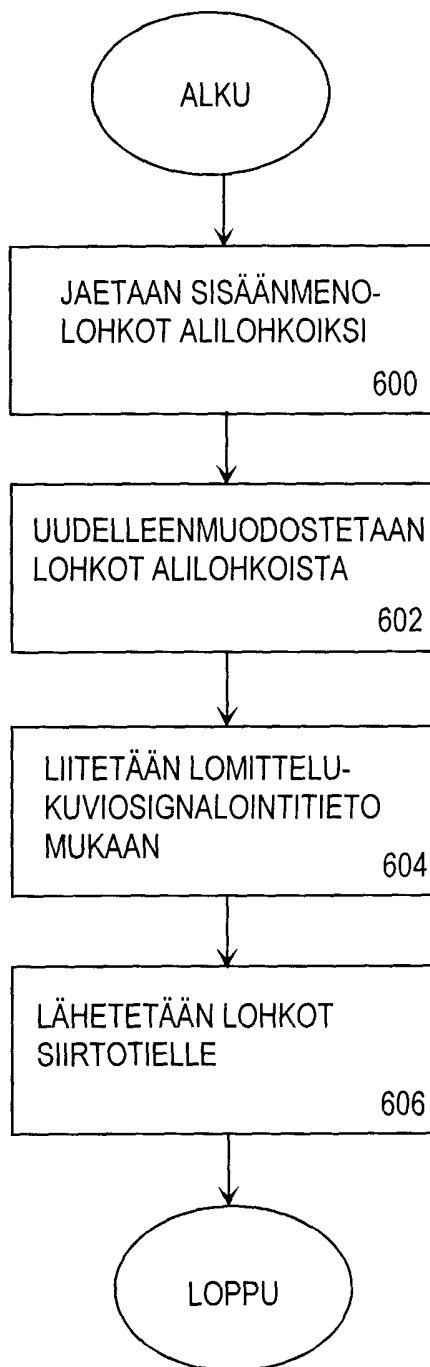

Fig. 6

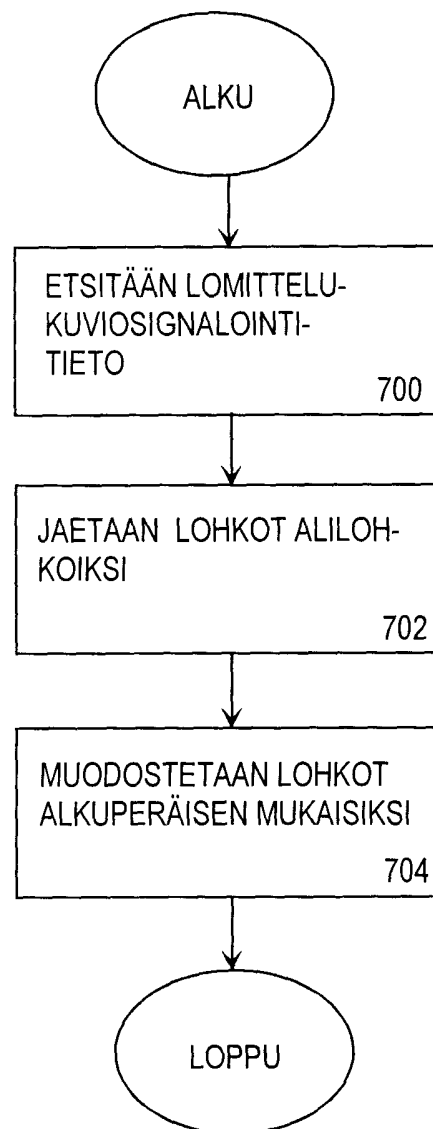

Fig. 7

A ₁	B ₁	C ₁	D ₁
A ₂	B ₂	C ₂	D ₂
A ₃	B ₃	C ₃	D ₃

Fig. 8A

A ₁
A ₂
A ₃

108822

Fig. 8B

A ₁	C ₁		
A ₂		C ₂	
A ₃			C ₃

Fig. 8C

A ₁	C ₁	D ₁	D ₃
A ₂	B ₂	C ₂	D ₂
A ₃	B ₁	B ₃	C ₃

Fig. 8D

800	802	804				
A ₁	C ₁	D ₁	D ₃			
A ₂	B ₂	C ₂	D ₂			
A ₃	B ₁	B ₃	C ₃			

Fig. 8E

800	802	804	806				
A ₁	C ₁	D ₁	D ₃	F ₁	G ₁	G ₃	
A ₂	B ₂	C ₂	D ₂	E ₂	F ₂	G ₂	
A ₃	B ₁	B ₃	C ₃	E ₁	E ₃	F ₃	

Fig. 8F

